

به نام خدا

اگر نقشه ی جنگل های ایران را در کتب جغرافیایی دیده باشد، گوشه ی سراسر سبز آن را درست در لب مرز شمال غربی دیده اید. این جگرگوشه، ارسباران است.

شاید شمال کشور و شهرهای شمالی معروف ترین و پرطرفدارترین جنگل ها را داشته باشد و هرکدام بارها به آن ها سفر کرده ایم و تقریباً از زیبا ترین مقصدهای گردشگری در طبیعت همین شهرهای شمالی اند. اما ارسباران، جایی ست متفاوت تر از جنگل های معمولی شمال کشور. این منطقه که از لحاظ رویشی به جنگل های شمال با رویش هیرکانی می ماند، به وسعت هفتاد هزار هکتار در حاشیه ی جنوبی رود ارس قرار دارد. پس از خواندن این متن و دیدن تنها چند تصویر از این اقلیم که در واقع مرز میان آذربایجان و ارمنستان است احتمالاً بی نظیرترین مناطق شمال غرب را برای سفر بعدی تان در نظر می گیرید.

در وسعت بی کران این جنگل ها که تا چشم کار می کند مرتع است و سرسبزی، جویبارهایی ست که در نهایت به رود ارس منتهی می شوند. شاید بواسطه ی همین ماجرا و البته حال و هوای همیشه مه آلود رویایی و مرطوب باشد که نام "ارسباران" برآورده ترین نام برای این منطقه است. البته در گذشته با نام قره داغ هم شناخته می شده که آن هم به خاطر کوه های این ناحیه بوده است. در ارسباران گونه های جانوری و گیاهی جذاب و بسیاری وجود دارند، بسته به فصلی که برای سفر انتخاب می کنید می توانید از آن ها لذت ببرید. انار و گلابی وحشی، تمشک، قارچ های متنوع و زعال اخته هایی که در تابستان می رسند و میوه های کمیاب تر مثل قره قات از هدیه های طبیعت در ارسباران اند. از نظر نوع گونه های جانوری نیز این منطقه کم نظیر است. همین گونه های کمیاب گیاهی و جانوری منجر شده اند تا ارسباران به منطقه ای حفاظت شده تبدیل شود. خوش آب و هوا بودن، در ارتفاع قرار داشتن، جویبارها و بارش های فراوان و پوشش گیاهی مناسب همگی عواملی هستند که ارسباران را برای زندگی جانوران به جای دلخواهی بدل کرده اند. خرس قهوه ای، آهو و مارال، گراز، کبک و گرگ و روباه و پرندگان نظیر شاهین و عقاب و کلاغ و بسیاری حیوانات دیگر در این جنگل ها پیدا می شوند. همچنین ارسباران زیستگاه مورد علاقه ی مارهای افعی نیز به شمار می آید.

برای رسیدن به ارسباران دلپذیرترین مسیر مسیری ست که از روستای کلیبر می گذرد. چرا که خود کلیبر طبیعتی دیدنی و جذاب با مردمانی خونگرم دارد که سفر شما را ارزنده تر می کند. ارسباران از مناطق عشایر نشین هم به حساب می آید و اگر در فصل مناسب که عموماً به جز زمستان است به آنجا بروید حتماً از جذابیت های زندگی عشایر و نحوه ی زندگی در طبیعت و تجربه ی پختن نان و غذاهای محلی و دیدن بازی های بومی در طبیعت هم لذت خواهید برد.

این جنگل ها پهنه ی وسیعی از شمال غرب را در آغوش گرفته اند و علاوه بر طبیعت زیبا و عناصر طبیعی بی شمار، آثار تاریخی بسیار هم در خود جای داده اند. قلعه ی بابک که دژی ست کهن از زمان سامانیان، قصر یا عمارت آینالو بازمانده ای از دوران قاجار که توسط یکی از افراد متمول آن دوره در این منطقه ی سرسبز ساخته شد و آثار دیگری مثل قبرستانی قدیمی با قبرهایی که شبیه قبرهای امروزی نیستند هم در ارسباران وجود دارند. ارسباران را نمی توان در هیچ متنی و به هیچ زبانی توصیف و خلاصه کرد. همه ی ذهن ها از تصور آن عاجزند و تنها عمق چشم و جان شماست که باید آن را در خود حک کند.